Bijlage 4 - Programma van Eisen

Dit programma van eisen is geschreven ten behoeve van de Europese aanbesteding Accountantsdiensten 2021 e.v. en betreft onderstaande entiteiten:

- Recreatieschap Voorne-Putten;
- Recreatieschap Rottemeren;
- Groenalliantie Midden-Holland en omstreken;
- Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde;

én:

- Coöperatief Beheer Groengebieden Midden-Delfland (Coöperatie);
- Stichting Erfpachtrechten Groengebieden Midden-Delfland (Stichting)

1.1 Inleiding

Bovenstaande entiteiten in de provincie Zuid-Holland worden door Staatsbosbeheer ondersteund. Staatsbosbeheer verricht alle (ambtelijke) taken die het beheren van groengebieden met zich meebrengt: het voorbereiden van beleid, vertalen in producten en diensten, en erop toezien dat beleidsbesluiten worden uitgevoerd.

Staatsbosbeheer hanteert een output-gestuurde en planmatige aanpak. Jaarlijks wordt een (programma-) begroting per entiteit opgesteld. Gedurende een kalenderjaar wordt het bestuur geïnformeerd over de inhoudelijke en financiële realisatie van de begroting, via de najaarsnota c.q. kwartaalrapportage. Na afloop van het kalenderjaar wordt door middel van een jaarverslag/jaarrekening verantwoording afgelegd.

Staatsbosbeheer verwacht van de accountant een goede en tijdige uitvoering van de wettelijk voorgeschreven werkzaamheden. Daarnaast is de verwachting dat er een goede invulling wordt gegeven aan de natuurlijke adviesfunctie. De accountant dient (proactief) signalen te geven omtrent risico's die de entiteit mogelijk loopt, enerzijds gerelateerd aan de opgemaakte jaarrekening en anderzijds uit hoofde van nieuwe externe ontwikkelingen, die van invloed kunnen zijn op de balans en exploitatie. Voorts wordt een zodanige betrokkenheid van de accountant verwacht dat de bestuurlijke ondersteuning en advisering een toegevoegde waarde voor een entiteit heeft.

De gewenste dienstverlening betreft:
1. de accountantscontrole op de jaarstukken van de genoemde entiteiten;
2. het vervullen van de natuurlijke adviesfunctie;
3. indien nodig de controle van subsidieverantwoordingen.

1.2 Beschrijving werkzaamheden accountantscontrole.

De accountantscontrole is onderstaand verdeeld naar controlevorm, ter ondersteuning zijn onderstaande werkzaamheden in bijlage 4a in tabelvorm weergegeven.

1) Natuur- en Recreatieschappen (zgn. Gemeenschappelijke regelingen):

De generieke werkzaamheden t.b.v. de jaarlijkse controle per entiteit betreffen:

- de accountantscontrole op de afzonderlijke jaarstukken van de entiteiten leidend tot het uitbrengen van een accountantsverklaring en rapport van bevindingen per entiteit;
- het opstellen van een managementletter aan Staatsbosbeheer als geheel. Daarin wordt aangegeven of de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie een

getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maakt, aanbevelingen worden opgesteld voor verbetering van de interne bedrijfsvoering van de organisatie en daarmee voor de ondersteuning aan de entiteiten;
- het uitvoeren van de natuurlijke adviesfunctie.

De meer specifieke werkzaamheden t.b.v. de jaarlijkse controle per entiteit betreffen:

- uitvoeren van een (interim-)controle ter voorbereiding op de controle van de jaarstukken. Jaarlijks wordt één interim-controle gehouden. De interim-controle dient plaats te vinden in september/oktober en de rapportage daarover uiterlijk in november. De bevindingen over deze controle worden neergelegd in een managementletter, uit te brengen aan het management van Staatsbosbeheer/dagelijks bestuur. Het concept wordt vooraf besproken met de betreffende personen;
- controleren op toepassing van de relevante externe voorschriften (Europese en nationale wet- en regelgeving) en wetten en interne voorschriften, zoals de Provinciewet, Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), verordening financieel beleid en de controleverordening. Deze regelgeving kan aan verandering onderhevig zijn;
- controleren op de rechtmatige aanwending van de middelen op basis van het vastgestelde normenkader rechtmatigheid en het toetsingskader rechtmatigheid;
- controleren of de informatie in de jaarrekening consistent is met wat in de financiële administratie is opgenomen;
- controleren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de balansposten, financiële resultaten en de baten en lasten;
- eventueel, additionele controleopdrachten voor subsidieprojecten die door de entiteiten worden uitgevoerd;
- eventueel, adviezen over specifieke financiële vragen.

PS: Entiteiten hanteren in de basis dezelfde werkwijze en gestandaardiseerde aanlevering van stukken op basis van de zgn. spendanalyse over het betreffende boekjaar. De nadere uitwerking kan echter tot kleine verschillen in de uitvoering leiden.

2) Coöperatie/Stichting:

De generieke werkzaamheden t.b.v. de jaarlijkse controle per entiteit betreffen:

- de accountantscontrole op de afzonderlijke jaarstukken van de entiteiten leidend tot het uitbrengen van een accountantsverklaring en rapport van bevindingen/accountantsverslag per entiteit;
- het opstellen van een managementletter aan Staatsbosbeheer als geheel. Daarin wordt aangegeven of de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maakt, aanbevelingen worden opgesteld voor verbetering van de interne bedrijfsvoering van de organisatie en daarmee voor de ondersteuning aan de entiteiten;
- het uitvoeren van de natuurlijke adviesfunctie;

De meer specifieke werkzaamheden t.b.v. de jaarlijkse controle per entiteit betreffen:

- Jaarlijks wordt één interim-controle gehouden. De interim-controle dient plaats te vinden in september/oktober en de rapportage daarover uiterlijk in november. De bevindingen over deze controle worden neergelegd in een managementletter, uit te brengen aan het management van Staatsbosbeheer. Het concept wordt vooraf besproken met de betreffende personen.
- controleren op toepassing van de relevante externe voorschriften (Europese en nationale wet- en regelgeving) en wetten;
- controleren of de informatie in de jaarrekening consistent is met wat in de financiële administratie is opgenomen;
- controleren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de balansposten, financiële resultaten en de baten en lasten;
- eventueel, additionele controleopdrachten voor subsidieprojecten die door de Coöperatie worden uitgevoerd;
- eventueel, adviezen over specifieke financiële vragen.

PS: Entiteiten hanteren in de basis dezelfde werkwijze en gestandaardiseerde aanlevering van stukken op basis van de spendanalyse over het betreffende boekjaar.

Toleranties

Natuur- en Recreatieschappen (Gemeenschappelijke regelingen):

Bij de controle moeten de door het bestuur vastgestelde toleranties worden gehanteerd, zoals vastgelegd in artikel 2, lid 1 en artikel 5, lid 1 van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten:

- Ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de begrote totale lasten (incl. stortingen in de reserves)
- Ten aanzien van onzekerheden in de jaarrekening 3% van de begrote totale lasten (incl. stortingen in de reserves)

De accountant stelt elk jaar een controleplan op en voert hierover vooraf en zo nodig tussentijds overleg. In dat kader overlegt de accountant met het hoofd BEZ en teamleider advies en control van BEZ over ontwikkelingen per entiteit, eventuele posten van de jaarrekening of organisatie onderdelen, waaraan de accountant specifiek aandacht moet besteden. Verder worden, voorafgaand aan de controlewerkzaamheden, afspraken gemaakt omtrent de door Staatsbosbeheer aan de accountant beschikbaar te stellen informatie.

Coöperatie/Stichting:

Bij de controle moeten de wettelijke toleranties worden gehanteerd e.e.a. in overeenstemming met RJ-richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De accountant stelt elk jaar een controleplan op en voert hierover vooraf en zo nodig tussentijds overleg. In dat kader overlegt de accountant met het hoofd BEZ en teamleider advies en control van BEZ over ontwikkelingen per entiteit, eventuele posten van de jaarrekening of organisatie onderdelen, waaraan de accountant specifiek aandacht moet besteden. Verder worden, voorafgaand aan de controlewerkzaamheden, afspraken gemaakt omtrent de door Staatsbosbeheer aan de accountant beschikbaar te stellen informatie.

Jaarlijkse planning:

Planning jaarrekeningcontrole op *hoofdlijnen* alle entiteiten:

- oktober; *uitvoering interim controle*
- november; *aanlevering managementletter*
- 15 februari; *opstellen jaarstukken en dossiers voor elk van de entiteiten door Staatsbosbeheer cf. voorgeschreven formats en aangeleverde lijst op te leveren documenten;*
- 15 februari tot 1 maart; *feitelijke jaarrekeningcontrole door de accountant*;
- 15 maart ; *concept accountantsverslag/verslag van bevindingen bij de conceptjaarrekening gereed t.b.v. (dagelijks) bestuur*
- 15 maart en verder: uiterlijk 2 weken na bespreking conceptjaarrekeningen in het (dagelijks) bestuur cf. het tijdschema Dagelijks bestuur/Algemeen bestuur vergaderingen kalenderjaar: *getekende jaarstukken (jaarverslag incl. jaarrekening) en controle verklaring gereed door de accountant t.b.v. algemeen bestuur c.q. algemene deelnemersvergadering.*

Daarnaast verwacht Staatsbosbeheer van de accountant:

Een vooraf afgestemde, strakke planning en doorlooptijd van de jaarrekening controles, waarbij in de controleperiode voldoende deskundige capaciteit - en flexibiliteit gegarandeerd is om bovengenoemde deadlines te realiseren.
Hetzelfde geldt voor de subsidieverantwoordingen e.e.a. conform vooraf te stemmen jaarschema.

Dynamiseren van de jaarrekening werkzaamheden, m.a.w. dat tijdens de interim reeds werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole dienen te kunnen worden uitgevoerd door de accountant.

Kengetallen

De benodigde inspanningen ten behoeve van de controles van de entiteiten zullen naar verwachting niet zozeer afhankelijk zijn van de omvang van de entiteiten, want voor alle entiteiten voert Staatsbosbeheer dezelfde soort activiteiten uit volgens gelijke processen. Wel verschillen het aantal en complexiteit van de projecten per entiteit. De reguliere activiteiten van de entiteiten worden grotendeels gefinancierd door bijdragen van de deelnemers van de gemeenschappelijke regelingen/leden van de coöperatie (gemeenten) en de provincie Zuid-Holland. In bijlage 4b is een tabel met relevante gegevens per entiteit opgenomen.

Voor deze offerte-uitvraag kan worden uitgegaan van het huidige aantal aangegeven entiteiten en de (huidige) reguliere activiteiten.

Bij het uitoefenen van de controlewerkzaamheden mag u van Staatsbosbeheer het volgende verwachten:

- de opzet, werking en vastlegging van de AO/ IC voldoen aan de daaraan te stellen eisen;
- een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking;
- de processen zijn actueel beschreven;
- alle interne controles worden (op basis van de geldende wet- en regelgeving) juist en volledig uitgevoerd (adequate controle technische functiescheiding) en de bijbehorende verslaglegging voldoet aan de daaraan te stellen eisen;
- het rechtmatigheidsbeheer is zodanig ingericht dat binnen de geldende toleranties Staatsbosbeheer zelf vaststelt dat de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig hebben plaatsgevonden;

- verbijzonderde interne controles worden niet uitgevoerd, maar regelmatig vinden budgetcontroles en projectcontroles plaats, waarbij zo nodig detailcontroles worden uitgevoerd;
- de jaarrekeningen en de specifieke (project-) verantwoordingen worden adequaat opgeleverd conform een in onderling overleg vooraf vast te stellen jaarrekeningmap/lijst op te leveren stukken /prepared by client listing;
- extra herstel- of afdekkingswerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole als gevolg van, door interne en externe controle gesignaleerde, tekortkomingen in de AO/ IC worden door de Staatsbosbeheer zelf tijdig uitgevoerd.

Voor jaarrekeningen/jaarverslagen vorige boekjaren van deze entiteiten vastgesteld in de bestuursvergaderingen verwijzen wij u naar:
https://www.staatsbosbeheer.nl/recreatieschappen

De laatste managementletter kan via de “nota van inlichtingen” worden opgevraagd.

1.3 De natuurlijke adviesfunctie

Onder de natuurlijke adviesfunctie wordt verstaan: alle activiteiten voor zover een relatie aanwezig is met de taakuitoefening van de accountant. In dit verband kan onder andere worden gedacht aan adviezen op basis van controlebevindingen evenals aan adviezen die een logisch gevolg zijn van de uitkomsten van de besprekingen van uitgebrachte (concept-)rapportages. Hieronder wordt ook de signalerende functie met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen en risico’s begrepen. Een afzonderlijke adviesopdracht hiervoor wordt niet gegeven. Overleg met ambtelijk management wordt gezien als passend binnen de natuurlijke adviesfunctie. Uit ervaring blijkt dat slechts sporadisch overleg met de besturen van de entiteiten plaatsvindt.

Deze adviserende activiteit is onlosmakelijk aan de certificerende functie verbonden. De adviezen moeten oplossingsgericht zijn en uiteraard op de situatie van toegespitst zijn. Ook het op mondeling dan wel schriftelijk verzoek adviseren over de ontwikkeling van instrumenten voor de controlfunctie wordt tot de natuurlijke adviesfunctie gerekend.

Uitgangspunt naar de aard van de dienstverlening is, dat de inschrijver activiteiten verricht voor zover deze een directe relatie hebben met het toetsen van de jaarrekening en het vervullen van de natuurlijke adviesfunctie. De accountant verricht in beginsel geen activiteiten voor zover deze een relatie hebben met managementconsultancy of met het ondersteunen van de administratieve functies binnen Staatsbosbeheer.

1.4 Afgifte projectverklaringen (subsidieverantwoordingen)

Staatsbosbeheer dient jaarlijks voor de entiteiten een aantal afzonderlijke accountantsverklaringen in te zenden ten behoeve van de EU, het Rijk, de provincies en overige geldgevers. De planning voor het afgeven van deze verklaringen wordt bepaald door de eisen van de EU, het Rijk, de Provincie en eventuele andere geldgevers.

Van de accountant wordt verwacht dat hij deze verklaringen opstelt binnen de daarvoor van toepassing zijnde termijnen en in overeenstemming met de hiervoor geldende eisen.

Staatsbosbeheer behoudt zich het recht voor om, namens de entiteiten, indien dit in het belang van een entiteit is de opdracht voor een deelverklaring te kunnen verlenen aan een andere accountant.